

רשומות

הצעות חוק

30 בדצמבר 1985

1763

ל"ח בסבב התשנ"ו

מסד

58	חוק הסניכו לשעת זרום במשק המדינת (תיקון), התשנ"ו-1985
62	חוק פיצויי פטורים (תיקון מס' 12), התשנ"ו-1985

חוק הסדרים לשעת חירום במשק המדינה (תיקון), התשמ"ו-1985

1. בסעיף 6 לחוק הסדרים לשעת חירום במשק המדינה, התשמ"ו-1985 (להלן – החוק העיקרי), במקום "או בשכר הממוצע" יבוא "בשכר הממוצע, במדר המחירים לצרכן או במדד אחר שאפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, או בשער מטבע חוץ".

2. בסעיף 8 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) אחרי "שנקבע לפני החלתו של חוק זה" יבוא "או בתקופה הראשונה או השנייה";

(ב) בסופו יבוא "בשל שינוי כאמור לא ישולם תשלום כלשהו בעד תקופה שקדמה לתום התקופה השנייה; לענין סעיף קטן זה, "שינוי שתחילת ביצועו נקבעה למועד בתקופה הראשונה או השנייה" – כל שינוי שתחילת תשלומו בפועל הלה במועד כאמור או נקבעה למועד כאמור, אף אם הוא מתייחס לתקופה שקדמה לתחילתו של חוק זה";

(2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על –

(1) שינויים בשכרם של חיילים בשירות הקבע בצבא-הגנה לישראל, של שוטרים ושל סוהרים;

דבריו החבר

סעיף 1 בסעיף 6 לחוק הסדרים לשעת חירום במשק המדינה, התשמ"ו-1985, נאמרו:

"חישוב שכר בעתיד"

6. השכר כפי שחושב בתקופה הראשונה על פי סעיפים 4 ו-5 יהיה החל מיום 1 באוקטובר 1985 הבסיס לחישוב תוספת הוצק או לכל חישוב אחר לצורך קביעת שכר, רכיב עלי או תוספת לו המשתנים לפי השינויים בתוספת הוצק או בשכר הממוצע; השינויים האמורים יהיו חלק בן השכר לצורך חישובי שכר, רכיב שלו או תוספת לו בעתיד."

לפי הנוסח האמור קיימת אי בהירות לגבי שכר, תוספת או רכיב שכר המתעדכנים לפי מדד או שער מטבע חוץ.

מצע להבהיר כי הוראת סעיף 6 תחיל על כל רכיבי השכר המתעדכנים בדרך כלשהי, לרבות בדרך של התאמה למדד או לשער המטבע.

1. ס"ח התסקיין, עמ' 15.

סעיף 2 בסעיף 8 לחוק העיקרי נקבע:

"לחייאת חיובים קיבוציים"

8. (א) כל שינוי בשיעורי שכר, לרבות הגדלה או הצמדה, שנקבע לפני החלתו של חוק זה לגבי מי שמקבל שכר מאת המדינה או בגין ציבורי אחר, על פי הסכם קיבוצי כללי או מיוחד או הסדר קיבוצי אחר, אי לפי דין, הוראת מינהל, צו הרחבה, פסק דין או פסק בוררות, ואשר תחילת ביצועו נקבעה למועד שבתקופה הראשונה או השנייה, לא יבוצע בתקופה הראשונה והשנייה ומועד תחילת ביצועו יידחה עד לתום התקופה השנייה.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על שינויים שלגביהם נקבעו הוראות בהסכמים קיבוציים שנחתמו ביום 23 בספטמבר 1985 בין מדינת ישראל ומעסיקים ציבוריים אחרים לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל.

(2) שינויים הנובעים מהצטרפות להסכם קיבוצי (מסגרת) לשנים 1984—1986, מס' 7128/84, שנחתם ביום 24 ביוני 1984 בין המעסיקים בשירות הציבורי לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל; (3) שינויים שלגביהם נקבעו הוראות בהסכמים קיבוציים שנחתמו ביום 23 בספטמבר 1985 בין מדינת ישראל ומעסיקים ציבוריים אחרים לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל; שינויים אלה יבוצעו במועדים ובתנאים שנקבעו בהסכמים האמורים; ההסכמים האמורים יפורסמו ברשומות."

הוספת סעיף 8א

3. אחרי סעיף 8 לחוק העיקרי יבוא:

8א. (א) משכורת היסוד ותוספת הוותק השיפוטי של נושא משרה שיפוטית בעד כל חודש שבתקופה השניה יהיו בשיעורים שנקבעו על פי סעיף 6 להחלטת המשכורת.
(ב) הוראות סעיף קטן (א) עדיפות לכל דבר וענין על האמור בסעיפים 6 ו-8(א) ועל כל הוראה אחרת בחוק זה או בחיקוק אחר, אך אינן גורעות מן האמור בסעיף 5(א).

"שכר של נושא משרה שיפוטית"

דברי הסבר

שוטרים ושל סוהרים, וכן שינויים עקב הצטרפות להסכם המסגרת בשירות הציבורי לשנים 1984—1986.

ושינויים אלה יבוצעו במועדים ובתנאים שנקבעו בהסכמים האמורים; ההסכמים האמורים יפורסמו ברשומות."

סעיף 3 על פי החלטת ועדת הכספים של הכנסת משנת התשמ"א מתעדכן שכר נושאי משרה שיפוטית בהתאם לשינויים בשכר הממוצע במשק. העדכון — הנעשה בתום כל תקופה של שלושה חדשים — מביא בחשבון את השינויים בשכר הממוצע שהיו בפועל במשק באותם שלושת החדשים והוא מעדכן את השכר בעד השינויים שחלו בו בעבר, כלומר — הוא בא לאתר השינויים ברמת השכר והתור ספות הנלוות אצל יתר העובדים.

העדכון האחרון בשכר נושאי משרה שיפוטית נעשה ליום 1 ביולי 1985, על בסיס חלקי בלבד, והוא הביא בחשבון רק חלק מהשינוי בשכר הממוצע בחדשים אפריל עד יוני 1985.

על יסוד האמור בסעיף 8(ב) לחוק בוצעו ויבוצעו שינויים בתשלומים המשולמים לשכירים בשירות הציבורי בגדר תוספות ותשלומים נלווים (רכב, ביגוד וכו'). תשלומים אלה ניתנים על יסוד האמור בהסכמים קיבוציים.

החוק קבע הקפאת של שכר נושאי משרה שיפוטית (סעיף 8(א) לחוק העיקרי) למרות שהם אינם זכאים לתוספות המשולמות מכוח סעיף 8(ב) או כל הוראה אחרת של החוק. נושאי משרה שיפוטית אינם מקבלים את התוספות הנלוות האמורות, כי שכרם מגולם; זאת ועוד, ההסכמים הקיבוציים אינם חלים עליהם.

א. סעיף 8(א) מתייחס לשינוי בשיעורי השכר שנקבע לפני תחילתו של חוק זה. נוסח זה יוצר מצבים שבהם מי שהיה זכאי לשינוי לפני תחילת החוק, וזכאותו וזכויותיו נדחים ל-1 באפריל 1986, ואילו מי שנתגבשה זכותו לאחר 1 ביולי 1985, לא יידחה מימוש הזכות אף אם תחילת ביצועו נקבעה לתקופה הראשונה או השניה על פי החוק. הבחנה זו אינה עומדת במבחן ההגיון ואינה תואמת את המדיניות הכלכלית של הממשלה ועל כן יש צורך בהוספת המלים "בתקופה הראשונה או השניה" כדי לדחות את הביצוע של כל ההיובים שיש להימנע מביצועם בתקופה זו.

ב. סעיף 8(א) דוחה את תחילת ביצוע היובים ושינויים בשיעורי שכר לתום התקופה השניה. מוצע להבהיר כי דחייה זו תמצע כל תשלום רטרוד-אקטיבי לגבי חיובים שמועד תחילת ביצועם בפועל נקבעה לתקופה הראשונה או השניה, אף אם החיוב מתייחס לתקופה שקדמה לתחילתו של החוק.

ג. סעיף 8(ב) קובע, כי דחיית החיובים הקיבוציים בשירות הציבורי לא תחול על השינויים שנקבעו בהסכמים הקיבוציים מיום 23 בספטמבר 1985. מוצע לקבוע כי הדחייה לא תחול גם על שינויים בשכרם של היילים בשירות קבע בצה"ל, של

(ג) על אף האמור בסעיף 6, ייקרא סעיף 6(ב) להחלטת המשכורת, החל ביום 1 באפריל 1986, כאילו במקום "ב-1 באפריל 1983" נאמר "ב-1 באפריל 1985".

(ד) בסעיף זה —

"נושא משרה שיפוטית" — מי שמקבל שכר של שופט, שופט בית דין לעבודה, שופט תעבורה, דיין, קאדי או קאדי מד"הב;
"החלטת המשכורת" — החלטת משכורת נושאי משרה שיפוטית, התשמ"א—1981.²

תיקון סעיף 12 4. בסעיף 12 לחוק העיקרי, אחרי "גוף ציבורי" יבוא "וסעיף 9 ייקרא לענין זה, כאילו במקום "הרשות המוסמכת" נאמר "גובר הסוכנות היהודית לארץ ישראל".

תיקון סעיף 27 5. בסעיף 27 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) מי שהיו פטורים לפי הסקאות האמורות בסעיף קטן (א) יהיו חייבים בשנת הכספים 1985 בתשלום שלושה רבעים מסכום הארנונה שהיו פטורים מתשלומה כאמור (להלן — הסכום הנוסף) וזאת בנוסף לסכום הארנונה שממנו לא היו פטורים כאמור; הסכום הנוסף ישולם בתוספת הפרשי הצמדה כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "הפרשי הצמדה" שבסעיף 1 לחוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), התשמ"ם—1980,³ אלא שלגבי שני

דברי הסבר

סעיף 4 בסעיף 12 לחוק העיקרי נאמר:

יחלה על המוסדות הלאומיים

12. הודיעו ההסתדרות הציונית העולמית, הסוכנות היהודית לארץ ישראל, הקרן הקיימת לישראל וקרן היסוד — המגבית המאוחדת לישראל, לשר האוצר, על רצונן לתאם פעולות עם הממשלה בדבר ביצוע חוק זה, יחולו עליהן הוראות חוק זה כאילו היו גוף ציבורי; ולענין סעיף 2(ב) דין הודעה כאמור כדין פעולה לפי חוק זה.

מוצע להוסיף בסעיף זה כי הרשות המוסמכת לענין מתן היתר לקבלת עובדים חדשים באופן חריג, לגבי המוסדות הלאומיים, יהיה גובר הסוכנות היהודית לארץ ישראל.

סעיף 5 על פי חוק הרשויות המקומיות היו תיילים בשירות הקבע, שוטרים וסוהרים זכאים לפטור בשיעור של שני שלישים מן הארנונה ברשויות המקומיות. סכומי הארנונה נקבעים לפני תחילת כל שנת כספים. לגבי מי שאינו משלם מראש אלא

פירוש הדבר הוא כי השכר הממוצע במשק ישתנה על פי התוספות האמורות, המעוגנות בהסכמים הקיימים ובדרכים דומות, אך שכר נושאי משרה שיפוטית לא יתעדכן לאור האמור בסעיף 8(א) לחוק העיקרי. מטרת סעיף 8 המוצע היא להשוות את מעמדם של נושאי משרה שיפוטית למעמדם של השכירים במשק ולעשות זאת בדרך העדכון שנקבעה מראש על פי החלטתה של ועדת הכספים משנת התשמ"א ובשיעור הכללי שיחול במשק כתוצאה משינויים בשכר הממוצע.

סעיף 8 המוצע יקבע את ההסדר הבא:

(א) שכרם של נושאי משרה שיפוטית יעודכן ב-1 באוקטובר 1985 וב-1 בינואר 1986 על פי הסדרי העדכון הקבועים;

(ב) נושאי משרה שיפוטית יהיו זכאים לפיצויי הת-ייקרות באותם שיעורים המשולמים לכלל המשק בהתאם לסעיף 5(א) לחוק העיקרי;

(ג) החל ביום 1 באפריל 1986 יעודכן שכר נושאי משרה שיפוטית בדרך הרגילה על פי השינויים בשכר הממוצע מיום 1 באפריל 1985 ולא מיום 1 באפריל 1983.

2 ק"ת התשמ"א, עמ' 1948.

3 ס"ח התשמ"ם, עמ' 46; התשמ"ד, עמ' 190.

שלישים מן הסכום הנוסף תיקרא ההגדרה האמורה כאילו במקום "פברואר" נאמר בו "ספטמבר"; שר הפנים רשאי לקבוע בתקנות הוראות בדבר הדרכים והמועדים לתשלום הסכום הנוסף כאמור.

6. בסעיף 32(ב) לחוק העיקרי, במקום "בסעיף 4" יבוא "בסעיפים 4 ו-8(א)" ואחרי "התשמ"ו-1985" יבוא "אשר פורסמה ביום ו' בכסלו התשמ"ו (19 בנובמבר 1985)".

7. תחילתו של חוק זה ביום תחילתו של החוק העיקרי; ואולם לא יועמד אדם לדין פלילי בשל מעשה שעשה בתקופה שבין היום האמור לבין יום פרסום חוק זה אם המעשה לא היה עבירה בשעת עשייתו.

דברי הסבר

כי סך כל התשלום שעליהם לשלם בשנה זו הוא שלושה רבעים ממלוא הארנונה. מוצע להבהיר ענין זה. בתקנות שהותקנו לפי הסעיף האמור (ק"ת התשמ"ו, עמ' 195) נקבע שוב כי התשלום יהיה בשיעור המקובל בהסדרי תשלומים, דהיינו צמוד למדד שפורסם בפברואר. זאת כדי להביא לכך שסכום הארנונה ישולם בערכו הריאלי המעודכן. אולם הועלתה טענה לפיה קביעה זו בתקנות הרגה מתחום הסמכות שניתנה בחוק לקבוע דרכים ומועדים לתשלום הארנונה, וכן נטען כי הצמדה זו אינה צודקת. מוצע לקבוע כי לגבי אותו חלק של הארנונה שהוטל בתקנות שעת החירום ושלגביו נשלחו הודעות תשלום לפי הצו הנזכר לעיל תישאר הצמדה למדד שפורסם בפברואר, ואילו לגבי יתרת הסכום מוצע להקל עם החיילים והסוהרים ולקבוע כי הצמדה תהיה רק מן המדד שפורסם בספטמבר, הוא המדד שפורסם לאחרונה לפני חקיקת החוק העיקרי (שפורסם ב-1 באוקטובר 1985).

סעיף 6 סעיף 32(ב) לחוק העיקרי קובע לאמור:

"(ב) על אף האמור בסעיף 4, סעיף 2 להחלטת משכורת נושא' משרה שיפוטית (תיקון), התשמ"ו-1985, חקף לכל דין ולכל דבר וענין." התיקון המוצע בא לתאם את ההוראה הקיימת לתיקון המוצע לסעיף 8(א).

סעיף 7 מוצע שתחולת הוראות חוק זה תהיה מיום תחילת החוק העיקרי.

משלמם על פי הסדר תשלומים מתווספים הפרשי הצמדה מן המדד שפורסם בחודש פברואר. זאת על פי חוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), התשמ"ב-1980.

בתקנות שעת חירום (הסדרים לשעת חירום במשק המדינה), התשמ"ז-1985, שהותקנו ב-1 ביולי 1985, נקבע כי בתקופת תקפן ביטול הפטור האמור. בהתאם לכך נקבע בצו (ק"ת התשמ"ה, עמ' 787) כי ברבעון יולי-ספטמבר 1985 ישולם רבע מן החיוב שהוטל על ידי ביטול הפטור, כאשר הסכום שישולם הוא כשיעור שתיה חל במדד התשלום אילו נערך הסדר תשלומים, כלומר, צמוד למדד פברואר.

חוק הסדרים לשעת חירום (משק המדינה), התשמ"ז-1985, שותחילתו ב-1 ביולי 1985, חזר על ביטול הפטור, והפעם כהוראת קבע. הואיל ועד להתקנת תקנות שעת החירום הנ"ל חלף כבר רבע משנת הכספים, נקבע בסעיף 27(ב) לחוק כד:

"(ב) בשנה הכספית 1985 יהיו חייבים מי שהיו פטורים לפי הפסקאות האמורות בסעיף קטן (א) בתשלום שלושה רבעים מן הארנונה שהיו חייבים בה לזמן הפטור; שר הפנים יקבע בתקנות הוראות בדבר הדרכים והמועדים לתשלום הארנונה כאמור."

הכוונה היתה כי בנוסף לשליש הארנונה שהחיילים והשוטרים היו חייבים בו ממילא, ישלמו שלושה רבעים משני השלישים שנוספו על ידי ביטול הפטור. ואולם הועלתה הטענה כי מנוסה הסעיף אפשר להבין

4 ק"ת התשמ"ו, עמ' 199.

חוק פיצויי פיטורים (תיקון מס' 12), התשמ"ו-1985

1. אחרי סעיף 13 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963¹ (להלן – החוק העיקרי) יבוא:

תוספת
סעיף 13א

13א. נעשה הסכם קיבוצי במטרה למנוע פיטורי עובדים במקום העבודה או לצמצמם ונקבע בו כי שכרם של העובדים יופחת זמנית לעומת השכר שהיו זכאים לו אילו לא אותו הסכם, ועובד זכאי לפי חוק זה לפיצויי פיטורים שחישובם מבוסס על השכר שהופחת על פי הסכם כאמור, יראו אותו עובד לענין חישוב הפיצויים, כאילו שכרו לא הופחת; לענין זה, "הסכם קיבוצי" – לרבות הסדר קיבוצי.

חישוב הפיצויים
כשהשכר הופחת
זמנית

2. (א) בסעיף זה –

הוראת שעה

"התקופה הקובעת" – התקופה שבין ו' בחשון התשמ"ה (1 בנובמבר 1984) לבין כ' באדר ב' התשמ"ו (31 במרס 1986);

"עובד זכאי" –

(1) עובד שיחסי העבודה בינו לבין מעבידו נפסקו בתקופה הקובעת;

(2) עובד שיחסי העבודה בינו לבין מעבידו נפסקו לפני התקופה הקובעת, אם זכותו לפיצויי פיטורים מותנית על פי חיקוק במילוי תנאי מצדו לאחר יום הפסקת יחסי עובד ומעביד או במילוי תנאי במשך תקופה מסוימת שלאחר אותו יום, והתנאי נתמלא או שהתקופה נסתיימה בתקופה הקובעת;

(3) חליפו של עובד כאמור בפסקאות (1) ו-(2).

(ב) עובד זכאי שהשכר ששימש בסיס לחישוב פיצויי הפיטורים שהגיעו לו לפי החוק העיקרי כלל תוספת יוקר או פיצוי התייקרות שחלו בתקופה הקובעת, זכאי לקבל ממעבידו תוספת לפיצויי הפיטורים כשיעור המפורט בתוספת.

(ג) שולמה לעובדים תוספת יוקר לגבי התקופה שלאחר פרסומו של חוק זה, רשאי שר העבודה והרווחה להקטין בצו את השיעורים שבתוספת המתייחסים לאותה תקופה, במידה המתחייבת, לדעתו, מתשלום תוספת היוקר כאמור.

(ד) סכום התוספת לפיצויי הפיטורים כאמור בסעיף קטן (א) יופחת באותה מידה שפיצויי הפיטורים ששולמו לעובד עלו על סכום הפיצויים המגיע לו על פי החוק העיקרי.

דברי הסבר

סעיף 2
הפיטורים לגבי עובדים שפוטר מעבודתם החל מתחילת "עיסקת החבילה" מנובמבר 1985 ועד לחודש מרס 1986, שבו תסתיים תקופת תקפו של חוק הסדרים לשעת חירום במשק המדינה, התשמ"ה-1985,

סעיף 1
סעיף זה נועד למנוע פגיעה בפיצויי הפיטורים שחושבו על בסיס שכר שהוקטן זמנית על פי הסכם קיבוצי או הסדר קיבוצי שנעשו במטרה למנוע או לצמצם פיטורי עובדים. במקרה כזה יחושבו הפיצויים כאילו לא הוקטן השכר.

1 ס"ח התשכ"ג, עמ' 136; התש"ס, עמ' 135.

(ה) דין התוספת לפיצויי הפיטורים לפי סעיף זה כדין פיצויי פיטורים לכל דבר וענין.

תחולת התראות מעבר

3. (א) סעיף 1 יחול לגבי עובד שיחסי העבודה בינו לבין מעבידו גפסקו אחרי יום ה' בחשון התשמ"ה (31 באוקטובר 1984) או חליפו, וסעיף 2 יחול לגבי עובד זכאי בהגדרתו באותו סעיף, והכל אף אם שולמו להם פיצויי פיטורים לפני פרסומו של חוק זה.

(ב) על אף האמור בסעיף 20 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958, לא יראו כמולן ככום המגיע עקב חוק זה ושולם תוך 30 ימים מיום פרסומו; לא שולם הסכום תוך המועד האמור, יראו לענין הסעיף האמור, כמועד לתשלום את יום פרסומו של חוק זה או את המועד לתשלום על פי הסעיף האמור, לפי המאוחר.

תוספת

(סעיף 2)

החודש השקטש בסיס לחישוב פיצויי הפיטורים	שיעור התיקפת (באחוזים מפיצויי הפיטורים)
נובמבר 1984 עד יוני 1985	6
יולי 1985	10
אוגוסט עד אוקטובר 1985	30
נובמבר 1985	22.5
דצמבר 1985	17.5
ינואר 1986	12
פברואר או מרס 1986	8

דברי הסבר

שחלה כהוצאה מהשחיקה בתוספת הוקר בתקופה האמורה, לשם כך מוצע לחייב את המעסיקים לשלם תוספת לפיצויי הפיטורים בשיעורים המפורטים בהתאם לספת לחוק המוצע.

סעיף 8 מאחר ותחוק המוצע מחייב תשלום הפרשים על-ידי המעסיקים לעובדים שפוטרו בעבר, מוצעת בסעיף זה ארכה של 30 ימים לתשלום הפרשים אלה.

2 ס"ח התשי"ח, עמ' 86; התשס"ה, עמ' 210.

